

א א

◇ בְּדָכַתְּ תִּגְלִי מַעִי? – אָא, טַבְעֵן!
 – אתה רוצה לבוא אֵתִי? – כן, כּמוֹבֵן!
 ע' אֵיּוֹא*, נַעַם*.

אָאב – (חודש) אוגוסט. ע' 3, עמ' 114.

◇ פִּי הַמָּסָה אָאב – בחמישה באוגוסט.
 – רגיל להחליף את שם החודש במספר:
 ◇ פִּי סָתָה תַּמְאֵנִיָּה – בשישה באוגוסט.

אָאגְלֵן# – תואר הפועל של אָאגְלֵל (דוחה, מעכב), בביטוי:
 ◇ עֵאגְלֵן אֵוֹ אָאגְלֵן – במקדם או במאוחר <מזורז או דחוי> ע' אָגְלֵל*.

אָאדְמִי [אָוֹאדְם] – "בן אדם", אדיב, נעים הליכות. ע' 3, עמ' 49.

◇ נַתְאָמְלֵל אֵוֹ יִטְלַע אָאדְמִי
 – נקווה שיהיה בן אדם (כשיגדל).
 ◇ גֵּיִרְאֵנִי-נֵא אָוֹאדְם – השכנים שלנו אנשים טובים, חברתיים.

אָאזְרֵן# – עזר. ע' 4, עמ' 123, הערה 27.

אָאחְזֵן (#) – [יֵאחְזֵן] 9-פ
 – גינה, בא בטענות, בעיקר בביטוי:
 ◇ לֵא תֵאחְזֵנִי / מֵא תֵאחְזֵנִי-ש!
 לאישה: לֵא תֵאחְזֵנִי / מֵא תֵאחְזֵנִי-
 נִי-ש! – סליחה >אל תגני אותי, אל תיפגעני<
 (אבל אני חייב ללכת וכד').
 – ע' גם מֵאֵאחְזֵה*.

אָאחְרֵן# נ' אָחְרֵא [אָאחְרֵן] – אחר.
 ע' תֵאחְרֵנִי*.

◇ שִׂיאָ אָאחְרֵן; מְרָה אָחְרֵא (#)
 – משהו אחר; פעם אחרת.

אָאחְרֵן – (1) אחרון. בא לפני שם עצם גם זכר וגם נקבה, שיבוא ללא אֵל- היידוע.
 ◇ אָאחְרֵן וְאֵחָד; אָאחְרֵן מְרָה
 –(האיש / הדבר) האחרון; הפעם האחרונה.

אָ – (1) קידומת המציינת את הבניין אָפְעֵל, ב-4 בזמן עבר, למשל אָהֵמֵל (הזניח). נטיות פ-13, פ-14, פ-15, פ-16. הסברים נוספים ע' 3, עמ' 64 ו-77.

(2) קידומת המציינת את ערך היתרון ("... יותר").
 למשל כְּבִיר (גדול) ← אָכְבֵּר (גדול יותר), חָלוּ (יפה) ← אָחְלֵא (יפה יותר).

(3) קידומת המציינת גוף ראשון יחיד (אני) של הפועל בהווה-עתיד,
 עם או בלי ב- תחילית (ע' ב-*) . הסברים נוספים ע' 1, עמ' 24.

◇ בְּדִי אֵ-פּוֹת – אני רוצה להיכנס <שֶׁאֶכְנֵס>.
 ◇ בֵּא-פּוֹת – אני נכנס, אני אֶכְנֵס. הווה-עתיד:
 ב- + א- / אֵ- ← בֵּא-
 ◇ בְּדִי אֶכְתֵּב, אֶתְעַלֵּם...
 – אני רוצה לכתוב, ללמוד...

◇ בֵּאכְתֵּב, בֵּאֶתְעַלֵּם – אני כותב, אני לומד.
 – מהדוגמאות הנ"ל אנו למדים שה"המזה" ע'
 נשמרת אחרי עיצור, ונוטה להיעלם אחרי תנועה
 (-א, -י, -ו, -י): עֵשָׂאן אָשׁוּף, בְּדִי אָשׁוּף.

אָ – כאשר מילה מתחילה באות ללא תנועה, אפשר להקדים לה את הצליל אֵ- כדי להקל את ההגייה:
 (א) מֵבֵאֶרַח (אתמול), (א) כְּתִיר (הרבה, מאוד).
 יש לחפש את המילים האלה במילון בלי הקידומת, מכיון שקידומת זו איננה חלק מהמילה.

אָ – קידומת של הבניינים ב-7, ב-8, ב-9, ב-10 בזמן עבר (ע' 2, עמ' 103). אֶשְׁתַּרֵּא (קנה), אֶסְתַּעֲמֵל (השתמש). לא פעם קידומת זו מושמטת ושומעים שְׁתַּרֵּא, סְתַעֲמֵל, לפי כלל [21]. במילון זה יש לחפש צורות אלה עם הקידומת, ז"א אֶשְׁתַּרֵּא, ולא שְׁתַּרֵּא.
 ע' טבלאות הפעלים פ-21-33.

אָ – כן! בדיבור עממי.

אַאָר (1 – אַרונ). באַ לפני שם עצם גם זכר וגם נקבה, שיבוא ללא אל- היידוע.

◇ **אַאָר ואַחד**; **אַאָר מָרָה**

– (האיש / הדבר) האַרונ; הפעם האַרונה.

◇ **האַת ל-כַּתָּאב אַלִּי קבַל-ל-אַאָר**

– תן לי את הספר שלפני האַרונ.

ע' גם **אַחִיר***, **אַחֲרָאני***.

(2 סוף, קצה.

◇ **פִּי אַאָר אל-בָּאָט** – בסוף האוטובוס.

◇ **פִּי אַאָר אש-שָׁהָר** – בסוף החודש.

◇ **אַנָא קרִיתָהאַ מן אַל-האַ ל-אַאָר-**

הַא – קראתי אותה מההתחלה עד הסוף.

◇ **מַלִּיאַן ע-ל-אַאָר / ל-ל-אַאָר**

– מלא עד אפס מקום, לגמרי <עד הסוף>.

◇ **אַפְתַּח תַּמְכַּע-ע-ל-אַאָר!**

– תפתח פה גדול <לגמרי>.

◇ **אַלֵּא אַאָרְהַ / אַאָרְהַ (#)**

– וכו', וגו' <עד סופו>.

אַאָרְהַ – העולם הבא <האַחַרַת>.

◇ **פִּי ד-דְנִיאַ ופִּי ל-אַאָרְהַ**

– בעולם הזה ובעולם הבא.

◇ **הוּ בִיקוּל: פֶּשׁ אַאָרְהַ**

– הוא אומר: אין עולם אחר.

אַאִיָּה [8] **אַאִיאַת**] – פְּסוּק (מהקוראן או מספר

קדוש אחר).

◇ **אַאִיָּה מן אַאִיאַת אל-קֶרְאָאן**

– פְּסוּק מהקוראן <פְּסוּק מפְּסוּקֵי הקוראן>.

אַאַלֵּאם [אַלֵּאם*.

אַאַלֵּאף [אַלֵּאף*.

אַאַלֵּה [8] **אַאַלֵּאַת**] – מכונה, כלי.

◇ **אַאַלֵּת תַּסְוִיר** – מצלמה <מכונת צילום>.

◇ **אַאַלֵּה כַּאֲתָבַה** – מכונת כתיבה

<מכונה כותבת>. כשעוד היו...

◇ **אַאַלֵּה מוּסִיקָאָה** – כלי נגינה

<כלי מוסיקאי>.

אַאַמָּה [אַמָּאם*.

אַאַמֵּן [יַאַמֵּן] פ-9 – האמין (אמונה דתית).

◇ **בִּיַאַמֵּן ב-אַלֵּה** – הוא מאמין באלוהים.

◇ **כַּל נ-נֵאֵס אַלִּי בִיַאַמֵּנוּ פִּי אַלֵּה**

– כל האנשים המאמינים באלוהים.

אַאַמֵּן נ' **אַאַמֵּנָה** – בטוח, שָׁלוֹ, רגוע.

◇ **פִּי מַחַל אַאַמֵּן** – במקום בטוח.

אַאַן # – זמן, רגע. רגיל בביטוי

אל-**אַאַן** # – עכשיו, כעת (בשפה המשכילית).

◇ **חַתָּא ל-אַאַן** # – עד עכשיו.

– **אַאַן** [יַאַן] הוא גם פועל ספרותי במשמעות

"הגיע (הזמן)", ע' **אַאַן** #*.

אַאַנֵּס [יַאַאַנֵּס] פ-11 – ישב עם אורח

(כדי שלא יישאר לבד). ע' **תַּאַאַנֵּס** #*.

◇ **דָּל מַעֲנָא חַתָּא יַאַאַנֵּסַא**

– הוא נשאר אֶתְנוּ כדי שלא נהיה לבד.

אַאַנֵּסַה [אַאַנֵּסַאַת] – בחורה לא נשואה.

– משמש כתואר מקביל ל-Miss באנגלית:

◇ **אל-אַאַנֵּסַה... – גברת (פלונית), Miss X...**

◇ **אַאַנֵּסַה וְלֵא מְדַאם*** ?

– (לקרוא לך) "אַאַנֵּסַה" או "מְדַאם" ?

◇ **סִידָה וְלֵא אַאַנֵּסַה ? – אַאַנֵּסַה.**

– (לקרוא לך) "גברת" או "אַאַנֵּסַה" ? – אַאַנֵּסַה.

אַאַסִּיָּה – אַסִּיָּה. ◇ **אַאַסִּיָּוִי** נ' **אַאַסִּיָּוִיָּה**

– אַסִּיָּיתִי.

אַאַסִּף נ' **אַאַסִּפָּה** – מצטער! / סליחה!

– ע' **אַאַסִּף***, **מַתַּאַסִּף***.

אַאַפִּאָק [אַפִּאָק*.

אַאַפִּה [8] **אַאַפִּאָת**] – נגע, מחלה; מוזיק

(בחקלאות).

◇ **אַאַפִּת אַס-סִּמוּם** – נגע הסמים.

◇ **לֵאזְמַנְךָ נַחֲרַב הַאָדִּל-אַאַפִּה**

– אנו חייבים להילחם בנגע הזה.

◇ **הַאִי אַאַפִּת מַגְלַתְמַעֲנָא / אַאַפִּה פִּי**

מַגְלַתְמַעֲנָא – זאת מחלה / זה נגע בחברתנו.

אָבִידאַעִי נִי-עִיָּהּ – יצירתי.
 ◇ פֿון אָבִידאַעִי – אומנות יצירתית.
 אָבִידן – אף פעם לא; בכלל לא.
 ◇ בְּדֹךְ תְּרוּחִי? – אָבִידן!
 – את רוצה ללכת? – בשום אופן לא!
 ◇ מֵא-לֶכּ זַעֲלָאן? – אָבִידן, אָבִידן...
 – מה אתה כועס? – לא, לא...
 אָבִידעִ# – עִי בְּדַעִ*, מְבִדַעִ*.
 אָבִידַהָא [אָבִיד*.
 אָבִידַהָּ – פֿאַר; מְפֹאֵר, מְרִשִׁים. ◇ עֲנִידוּ
 בֵּית אָבִידַהָּ – יש לו בית מפואר, יפה ביותר.
 ◇ בִּיפְכֶרְ חָאֵלוּ אָבִידַהָּ
 – הוא חושב את עצמו מי יודע מה.
 אָבו – (1 אביו של... 2) בעל (תכונה, לבוש מסוים)
 (3) זה של..., זה ששָׁוה... (+מספר).
 ◇ אָבוּ ל-וֹלָד – אבי הילד.
 ◇ סִידִי אָבוּ אָמִי – סבא שלי מצד אָמִי.
 ◇ אָבוּ מְחֻמוּד – אביו של מחמוד
 (ומחמוד נחשב הבן הבכור, גם אם קדמו לו בנות);
 כך נוהגים לפנות לאדם, או לדבר עליו.
 ◇ אָבוּ אִישׁ בִּיקוּלוּ לֶכּ?
 – איך קוראים לך, אבא של מי?
 ◇ אָבוּ ט-טְקִיָּהּ – האיש עם הכובע / עם
 הכיפה. ◇ אָבוּ כָּרֶשׁ – בעל כרס.
 ◇ אָעִטִּינִי אָבוּ ל-עֶשְׂרָה
 – תן לי את זה של עשרה (שקלים, קילו...).
 ◇ עִבֶת עֵן סִיָּאֶרְתִּי אָבוּ נֶסֶ דְּקִיקָה, מֶשׁ
 אָכְתָּר – התרחקתי מהמכוננית משהו כמו חצי
 דקה, לא יותר.
 ◇ אָבוּ דְעִים / אָבוּ זְמוּר – חזרת.
 ◇ אָבוּ בְרִיטֶ – שְׂמִמִּית.
 – הצורה אָבוּ משמשת גם בלי נסמך או עם אָל-
 היידוע: אָל-אָבוּ (האב), במקום אָל-אָבִי.
 ◇ אָנָּא מֵא עֲנִידִי-שׁ אָבוּ, אָבוּי מֵאֵת
 – לי אין אבא, אבא שלי מת...
 ◇ לֵאזֶם נֶסֶאָל אָל-אָבוּ
 – אנחנו צריכים לשאול את האב.

◇ דוּא דִיָּד אָל-אָאָפֵאֵת
 – תוצר נגד המזיקים.
 אָאָרְמָה [8] [אָאָרְמֵאֵת] – שלט.
 ◇ קְאָטֶט אָאָרְמָה כְּבִירָה פּוֹק בָּאֵב אָל-
 מְחָל – הוא שם שלט גדול מעל דלת החנות.
 אָאָתְלֵאָף – התחברות, קואליציה.
 אָבִי [אָבִידַהָא, אָבִידַהָּ#] – אב.
 ◇ אָל-אָבִי וְל-אָבִי – האב והאם.
 ◇ אָזֵא ל-אָבִי בִיעֵאָרְדִי – אם האב מתנגד.
 עִי גַם אָבוּ*, אָבוּ, בָּאָבֵא*.
 אָבִידַהָּ [אָבִיד*.
 אָבִידַד# [בִּיד] – השמיד.
 עִי אָבִידַדָּהּ* שׁיִפּ לְהֵלֵן, וְגַם מְבִיד* בִּיִפּ.
 אָבִידַדָּהּ [8] – השמדה.
 ◇ מְעֶסְכָּרֵאֵת אָל-אָבִידַדָּהּ
 – מחנות ההשמדה.
 ◇ אָבִידַדָּת שְׁעֵב – רצח עם.
 אָבִידַדָּזִים [בְּזִים*.
 אָבִידַדָּחָה – מתירנות.
 אָבִידַדָּחִי – מתירני.
 ◇ אָפֵלֵאֵם אָבִידַדָּחִיָּהּ – סרטים פורנוגרפיים.
 אָבִידַדָּט – בית השחי. – שומעים גם את הצורה
 המקוצרת בָּאָט*.
 ◇ קֶטֶט ל-כְּתֵאֵב תַּחַת אָבִידַדָּטוּ / בָּאָטוּ
 – הוא שם את הספר תחת בית שחיו.
 אָבִידַדָּרִיק [בְּרִיק*.
 אָבִידַדָּרִי, נִי אָבִידַדָּרִיָּהּ – אלפביתני.
 ◇ חֶסֶב אָל-חֶרּוֹף אָל-אָבִידַדָּרִיָּהּ
 – לפי סדר האלף-בית.
 אָבִידַדָּרִיָּהּ – אלף-בית.
 אָבִיד – נצח. ◇ אָלֵא ל-אָבִיד# – לעולם, לנצח.
 ◇ אָבִידִי – נצחי.
 אָבִידַדַע – יצירה, יצירתיות; המצאה.